

**Локални акциони план за родну равноправност
општине Прибој за период од 2021- 2024.године**

САДРЖАЈ

1.1. Увод.....	3
1.1.1. Основни географски подаци.....	5
1.1.2. Основни демографски подаци.....	5
1.1.3. Опис тренутне економске ситуације	6
1.2. Стратешки и законски оквир.....	6
1.3. Анализа стања родне равноправности у општини Прибој.....	8
1.3.1 Учесће жена у политичком и јавном животу	8
1.3.2 Родна равноправност на тржишту рада и предузетништво.....	8
1.3.3 Родна равноправност у систему формалног образовања и васпитања.....	16
1.3.4 Родна равноправност у систему здравствене заштите.....	17
1.3.5 Родна равноправност у систему социјалне заштите	17
1.3.6 Насиље над женама	19
1.3.7. Дефинисање општих и посебних циљева ЛАП са мерама	20
ОПШТИ ЦИЉ 1. Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности.....	20
ОПШТИ ЦИЉ 2. Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности	23
ОПШТИ ЦИЉ 3. Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика	31
ОПШТИ ЦИЉ 4. Унапређење система заштите жена жртава родно заснованог, партнерског и насиља у породици.....	35
1.3.8. Табеларни приказ Локалног акционог плана за родну равноправност општине Прибој.....	37

1.1. Увод

„Родна равноправност претпоставља да у једном друштву, заједници или организацији постоје једнаке могућности за жене, мушкарце и особе другачијих родних идентитета, да допринесу културном, политичком, економском и социјалном напретку, као и да имају једнаке могућности да уживају све користи и добробити од напретка једне заједнице“.

(Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу)

Равноправност жена и мушкараца јесте један од основних начела у законодавном систему Републике Србије, посебно после доношења Устава Републике Србије из 2006. године. Женска људска права су неодвојиви део универзалних људских права, и у складу са свим међународним документима, морају бити гарантована, поштована и заштићена, те је веома важно препознавање и спречавање дискриминације жена. За унапређивање родне равноправности потребне су посебне мере у циљу отклањања директне и индиректне дискриминације према женама, као и оснаживање једнаких могућности за пуно остваривање људских права, уз истовремено јачање процеса укључивања родне перспективе у свим областима друштвеног живота. Женска иницијатива Прибој, Женски форуми и одбори у Прибоју дају допринос демократизацији и модернизацији друштва, промовисањем мира, људских права и демократских вредности, што је у складу са европском перспективом Републике Србије.

Овим документом се утврђује целокупна локална политика у циљу елиминисања дискриминације жена, побољшања њиховог положаја и интегрисања принципа родне равноправности у све области деловања институција система, као један од елемената модернизације и демократизације друштва, у циљу бржег, равномернијег и ефикаснијег друштвеног развоја, у складу са политиком једнаких могућности прокламованом у Уставу Републике Србије (члан 15). Локалним Акционим планом за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности обухваћене су области које се тичу учешћа жена у креирању политика и у доношењу одлука у области економије, образовања, здравља, насиља над женама јер су ове области кључне за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности.

Акционим планом се утврђују активности које ће се спроводити у периоду од 2021. године до 2024. године. Детаљно планирање и спровиђење активности извршено је за четири приоритетних области (У даљем тексту Општи циљеви) које су као такве идентификоване од стране радне групе за израду Акционог плана према потребама жена на територији општине Прибој.

Акционим планом су прецизно дефинисане улоге и одговорности носилаца реализације као и институционални механизми који треба да омогуће постизање планираних резултата. За сваки специфичан циљ дефинисане су активности, очекивани резултати остваривања предложених активности.

Акциони план је усаглашен са релевантним стратешким документима које је донела Влада Републике Србије и Скупштина општине Прибој.

Методологија израде Акционог плана

У процесу израде Акционог плана примењен је партиципативни метод, заступљен у свим фазама процеса.

Прикупљање података обављено је уз подршку локалних партнера-институција, организација и удружења са територије општине Прибој.

Дефинисани су циљеви и активности, све у складу са правним оквиром за област родне равноправности, а нарочито са Националним стратешким документима за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности, као и са надлежностима локалне самоуправе.

Као извори података коришћени су званични подаци Републичког завода за статистику, Националне службе за запошљавање, Градских школа, Регионалне привредне коморе, Дома здравља Прибој, Центра за Социјални рад Прибој, Полицијске станице Прибој, НВО и удружења грађана општине Прибој, као и документација локалне самоуправе.

Подршку у изради Акционог плана пружили су:

1. Општинска управа општине Прибој;
2. Савет за родну равноправност Скупштине општине Прибој;
3. Центар за социјални рад – Прибој;
4. Национална служба за запошљавање;
5. Предшколска установа “Невен”, Прибој;
6. Дом здравља Прибој
7. Полицијска станица Прибој
8. Школске установе
9. НВО и Удружења грађана из општине Прибој
10. Медији

Радни тим за израду Нацрта акционог плана за родну равноправност чине:

- 1) Милица Дробњаковић, секретар Скупштине општине Прибој,
- 2) Едина Рецовић, саветница председника општине Прибој,
- 3) Вук Луковић, шеф кабинета председника општине Прибој,
- 4) Драган Љељен, члан Општинског већа
- 5) Славиша Јањушевић, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет,
- 6) Зоран Полић, директор Центра за социјални рад
- 7) Верица Радовић, координаторка Црвеног крста Прибој
- 8) Дијана Бујишић, помоћник командира ПИ Прибој
- 9) Јадранка Планинчић, директорка основне школе „Благоје Полић“
- 10) Светлана Миловановић, удружење предузетника
- 11) Валентина Новаковић, чланица Одбора за родну равноправност
- 12) Едита Хасанагић, одборница СО Прибој
- 13) Снежана Нијемчевић, Дом здравља Прибој
- 14) Бојана Дробњаковић, Канцеларија за локални економски развој
- 15) Сатка Калтак, представница НВО
- 16) Јована Цвркотић, сарадница на пројекту
- 17) Малина Станојевић, председница удружења жена „Сачувајмо село“.

1.1.1. Основни географски подаци

Прибој је смештен у југозападној Србији, између $43^{\circ} 33' 59''$ северне географске ширине и $19^{\circ} 32' 07''$ источне географске дужине, на тремеђи са Црном Гором и Босном и Херцеговином. Општина се налази у шумовитој области Старог Влаха, у долини реке Лим. Кроз Прибој пролазе важни регионални путеви ка Подгорици и Сарајеву, као и пруга Београд-Бар. Прибој је од Београда удаљен 280 km, од Подгорице 200, Сарајева 160, а од Ужица око 90 km. На површини од 552 km² живи око 27000 становника различитих националности.

Општину Прибој карактерише изразит климатски геодиверзитет. На релативно малом простору смеђују се жупна, умерено-континентална и субалпска клима. Средња годишња температура у Прибоју износи 9,3 C, док средња годишња количина падавина за општину износи 752 mm.

Од укупне површине општине Прибој пољопривредно продуктивно земљиште заузима 18.427 ha или 34,95% територије. Општина је релативно богата шумама и шумским ресурсима, с обзиром на то да се под шумама налази око 35.654 ha, односно 64% територије. Хидрографску кичму општине чине реке Лим и Увац, док су термоминерални извори концентрисани у, и око Бање.

1.1.2. Основни демографски подаци

Према процени Републичког завода за статистику, средином 2019. године општина Прибој имала је 23.847 становника (12535 жена и 12210 мушкараца). Стопа природног прираштаја за 2019. годину је негативна (-8,2%), а просечна старост 46,4 година. Густина насељености у општини Прибој је 43 становника по км². Очекивано трајање живота је 75 година, а просечан број чланова домаћинства 2,88. Индекс старења (60+ год. / 0—19 год.) износи 200, док је пројектован број становника 2041. године по средњој варијанти са миграцијама 22184.

1.1.3. Опис тренутне економске ситуације

Након привредне стагнације која је наступила у последњој деценији прошлог века, општина Прибој се сада налази на путу реиндустријализације. Поред напора који се улажу у коначно решавање питања ФАП-а, субјекта који је у прошлости обликовао привредну структуру целог региона, а који би требало и званично да постане део наменске индустрије Војске Србије, велику шансу за унапређење економске ситуације, Прибој је добио успостављањем режима Слободне зоне на простору бившег ФАП-овог погона Пресерај.

Поред ФАП-а и предузећа која послују у оквиру Слободне зоне, а која су базирана на индустријској производњи су:

„Полиестер Група“ д.о.о. Прибој, један је од носилаца привредног развоја. „Полиестер Група“ д.о.о. се бави производњом противградних ракета, производа од композитних материјала и производа за наменску индустрију. Послује преко педесет година и запошљава око 45 радника.

„Полиестер Цеви“ д.о.о. баве се производњом цеви, цилиндричних посуда и цистерни и запошљавају око 60 радника.

„Полиестер Компоненте“ д.о.о. се баве производњом делова за ауто индустрију и запошљавају око 150 радника.

Како би унапредила институционалну подршку локалној привреди, општина Прибој је у јуну 2017. године основала Привредни савет, као саветодавно стручно тело, које ће се бавити питањима од значаја за унапређење локалног привредног оквира (запошљавање, образовање, дефинисање и праћење стратегија развоја, економски и развојни програми, унапређење рада Општинске управе и јавних предузећа).

У општини Прибој има 151 активних привредних друштава, предузетника 792, а удружења 91.

1.2. Стратешки и законски оквир

Национални стратешки и законски оквир ЈАП за родну равноправност треба да буде усклађен са међународним и националним стратешким правним и политичким оквиром дефинисаним у Националној стратегији за родну равноправност и Уставу Републике Србије, као основним или кључним документима за стратешки оквир ЈАП:

Устав Републике Србије јамчи људска права утврђена потврђеним међународним уговорима, опште прихваћеним правилима међународног права и законима (члан 18. Устава РС. став 1). Устав гарантује равноправност жена и мушкараца и развој политика једнаких могућности (члан 15. Устава РС) и забрањује дискриминацију по било ком основу, укључујући и ону по основу пола (члан 21. Устава РС став 3).

Закон о равноправности полова¹ који уређује стварање једнаких могућности остваривања права и обавеза, предузимање посебних мера за спречавање и отклањање родне дискриминације и поступак правне заштите лица изложених дискриминацији.

Државни органи, органи аутономне покрајине, *органи јединица локалне самоуправе*, организације којима је поверено вршење јавних овлашћења, као и правна лица која оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, дужни су да прате остваривање равноправности засноване на полу у свим областима

¹ „Службени гласник РС”, број 104/09.

друштвеног живота, примену међународних стандарда и Уставом зајемчених права у овој области,, (члан 2. став 4).

Овај закон обавезује органе јавне власти да воде активну политику једнаких могућности у свим областима друштвеног живота (члан 3). Политика једнаких могућности подразумева постизање равноправности полова у свим фазама планирања, доношења и спровођења одлука које су од утицаја на положај жена и мушкараца.

Као једна од обавеза органа јединица локалне самоуправе у чл.39 овог закона прописано је да "У процесу усвајања развојних планова и других аката, надлежни органи јединица локалне самоуправе разматрају мере и активности које су у функцији равноправности полова и остваривању једнаких могућности".

Закон о забрани дискриминације² уређује општу забрану дискриминације, облике и случајеве дискриминације и механизме заштите. Међу основама дискриминације наводи се, између осталих, пол, родни идентитет, сексуалну оријентацију, брачни и породични статус (члан 2, став 1).

Закон дефинише дискриминацију на основу пола као поступање „противно начелу равноправности полова, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота” (члан 20. став 1).

Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу такође чини део међународног правног оквира који ЈЛС обавезује пре свега на поштовање начела ове повеље.

Међународни правни оквир који регулише области родне равноправности, елиминисање родно засноване дискриминације и отклањање насиља у породици садржан је пре свега у следећим актима: Универзална декларација УН о људским правима (1948), Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена, Резолуција Генералне скупштине УН 34/180, 1979. („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 11/81); Конвенција УН о политичким правима жена, 1952; Конвенција о укидању свих облика расне дискриминације, 1966; Најробијска правила о побољшању будућег положаја жена, УН, 1985; Бечка декларација и Акциони програм, УН, 1993; Пекиншка декларација и Платформа за акцију, усвојена на Четвртој светској конференцији о женама, 1995; Миленијумски циљеви развоја УН, усвојени на Миленијумском самиту УН, 2000; Резолуција 1325 (2000) Савета безбедности УН, Резолуција 3521(XXX) Генералне скупштине УН Равноправност између мушкараца и жена и елиминација дискриминације према женама, 1975; Резолуција 58/142 Жене и политичка партиципација, 2003; Конвенција која се односи на дискриминацију у погледу запошљавања и занимања (МОП–К–19) 1958; Конвенција о заштити материнства (МОП–К–103) 1952; Конвенција о једнаким могућностима и третману за раднике и раднице (радници са породичним обавезама) (МОП–К–156), 1981; Конвенција о једнакости награђивања мушке и женске радне снаге за рад једнаке вредности (МОП–К–100), 1951; Генерална препорука 33 Комитета за елиминацију дискриминације жена о приступу правди, 2015, те многе друге стратегије, препоруке и документи Савета Европе и других европских институција и организација а које су од значаја за унапређивање родне равноправности, попут Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу Савета европских општина и региона (2006).

Локални акциони план за унапређење родне равноправности општине Прибој ће бити усклађен са свим релевантним домаћим и међународним актима уз сагледавање локалних специфичности.

---

² „Службени гласник РС”, број 22/09.

1.3. Анализа стања родне равноправности у општини Прибој

1.3.1 Учешће жена у политичком и јавном животу

Правни поредак је уклонио препреке, да жене могу да бирају и буду биране, без дискриминације, да равномерно учествују у расподели функција власти, на местима одлучивања путем именовања, постављања и делегирања. Ипак, политичка пракса показује другачије, па су жене и данас, мање заступљен пол на местима одлучивања.

Од укупно 41 одборника, 15 је одборница, чиме се само испуњава законски минимум за учешће жена у законодавним органима. Жене су још увек ретко на позицијама извршне власти, у многим извршним одборима општине и није редак случај да на местима доношења одлука, нема жена. На местима шефова одборничких група све су мушкарци, а жене су распоређене на 17 места у скупштинским одборима. Ово говори о континуитету једне праксе да, што је виша позиција у институцији, односно органу, то је учешће жена мање.

Општинско веће као највиши извршни орган у општини Прибој, броји 7 чланова од којих ниједан није женског пола. Председник Општине, заменик председника Општине и оба помоћника председника су мушког пола. Директори свих јавних предузећа су мушкарци, док се жене налазе на руководећим местима у 3 јавне установе у Прибоју. Политички живот жена у Прибоју, не само да трпи у органима законодавне и извршне власти, већ и у свим сферама јавног живота. У Прибоју су сви председници локалних политичких организација мушкарци.

Од изузетног је значаја да жене равноправно учествују и у креирању економске и развојне политике. У процесима одлучивања у овим областима, није обезбеђен равноправан приступ, упркос томе што имају капацитета, знања, потреба и интереса да учествују у планирању и уобличавању економске и развојне политике у целини.

Повећано разумевање и свест о проблему родне равноправности, може се уочити кроз ангажман локалне самоуправе у изради Акционог плана за родну равноправност и формирање Одбора за родну равноправност.

1.3.2 Родна равноправност на тржишту рада и предузетништво

Упркос чњеници да је држава успоставила мере ради елиминисања дискриминације у области запошљавања, и даље је родни јаз веома велики. Према званичним статистичким подацима, за исти посао мушкарци у Србији плаћени су 8,7 одсто више од жена, док је просечан платни јаз 16 одсто у корист мушкараца. Највећи јаз од 10,1 одсто је међу мушкарцима и женама који имају између 40 и 49 година, 9,3 одсто је разлика у категорији оних који имају 30 до 39 година, док је најмањи јаз у платама међу старијима од 60 година, свега 0,3 одсто. Жене су свакодневно дискриминисане због брачног статуса или/и материнства и ускраћено им је њихово стварно право на рад. И даље је у Србији на разговорима за посао, готово неизбежно, питање о брачном статусу.

Упркос томе што су самосталност и независност жене постали императиви 21 века, патријархални обрасци подразумевају жену у улози домаћице. У укупном броју незапослених лица 3995, више од половине чине жене.

Просечна дужина тражења посла за једну жену, на територији општине Прибој, је невероватних 7 година. Подаци националне службе за запошљавање показују да број високообразованих жена на тржишту рада једнак броју високообразованих мушкараца.

На челу Општинске управе општине Прибој која има 44 запослених налази се мушкарац, а међу запосленим жене су заступљене са 34.25 %. У општинском јавном правобранилаштву жене су заступљене 100 %. Од укупно три руководиоца одељења једна руководећа позиција припала је жени. Према подацима Дев инфо из 2019. Године Према подацима из 2019. наведеним у табелама испод чине више од 50% укупно незапослених лица у општини, највећи број међу њима спада у тешко запошљиве групе преко 50 година старости. Реч је о женама које у већини случајева имају претходно радно искуство те је закључак да је процес транзиције у Србији изазвао дубоке последице у процесу рада и економске самосталности жена. Највећи број њих је 3-ег и 4-ог степена образовања (преко 50%). Преко 10 година је временски оквир у коме највећи број жена у општини Прибој тражи посао. Међу незапосленим женама заступљене су и жене избеглице, са инвалидитетом, ромкиње и стране држављанке.

Прибој је једна од општина са изражено високом стопом незапослености жена, што указује да су жене из осетљивих група посебно изложене овом проблему. Осмишљавање активности за превазилажење овог проблема свакако ће представљати изазов, али кроз овај ЛАП ће бити направљен покушај за постепено решавање овог питања.

Женском предузетништву се не поклања довољна пажња. Ипак, интересовање постоји и ово питање би требало да буде један од фокуса у наредном периоду. Постоје сазнања да у појединим селима постоје жене које су заинтересоване за овакав вид подршке. Једно од таквих села је Крајчиновић, село које се географски налази на територији општине Прибој, али због специфичног географског предела становници тог села морају да пређу два пута границу са Босном и Херцеговином да би дошли до центра града Прибоја.

Положај жена у сеоским подручјима је веома тежак, како због недовољног приступа информацијама и услугама тако и због географске удаљености. У Крајчиновићима комуникација са пружаоцима услуга је отежана не само географском удаљеношћу него и постојањем два административна прелаза на овом подручју.

Становници Крајчиновића, који својим трудом и залагањем успевају да одрже овај крај продуктивним, покушавају да успоставе што је могуће бољу комуникацију са пружаоцима информација и услуга и да обезбеде једнаке услове који су доступним осталим сеоским подручјима и становницима урбаних средина.

У оквиру пројекта ЕУ ЦОБС (JOBS) неколико жена које живе у овом селу изразиле су заинтересованост да учествују на обукама које је требало да се одрже у Прибоју, али и бојазан да то неће бити у могућности да свим заинтересованим жена обезбеде присутност због географске удаљености и грничних прелаза. Како би обука била доступна свим заинтересованим женама одлучено је да се одржи у Крајчиновићима, у просторијама основне школе. Проактивност и предузетнички дух жена овог краја изнедриле су бројне пословне идеје из области пољопривреде и здраве хране што углавном значи унапређење њиховог тренутног пословања.

Земљиште у Прибоју и околини Прибоја погодно је за органску производњу због ниске употребе пестицида, и прилично нетакнуте природе која одликује овај крај. Током обука разрађено је неколико перспективних пословних идеја (једна од њих је узгајање шпаргли за коју је корисница већ има тестирану производњу). Кориснице из овог села виде као могућност да са другим женама из Прибоја и Прибојске бање оформе задругу, преко које би покушале да превазиђу препреке и покрену тржишну производњу.

У претходном периоду, значајан напредак у едукацији и оснаживању жена из сеоских средина направило је „Удружење жена сачувајмо село“. Својим преданим и темељним радом ово удружење је у периоду од свог настанка 2012.године до данас успело да реализује чак 21 пројекат. Поред бројних едукација и неформалног образовања успели су да унапреде производњу и обезбеде потребну опрему за велики број жена у овом подручју. Ово удружење има више од 70 активних чланица сто несумњиво показује посвећеност и преданост оснаживању жена из сеоских подручја. Едукације из области израде бизнис планова омогућиле су економско оснаживање и осамостаљивање неколицине жена. Највећу заинтересованост жене су исказале у области информационих технологија, где су им едукације омогућиле дигиталну писменост која је предуслов за конкурентност на тржишту рада. Уз помоћ бројних едукација, не само да су унапређени капацитети жена са села већ је то био значајан допринос њиховим бизнисима и начину њиховог пословања. Кутурни садржаји у организацији овог Удружења, као и комплетно деловање учинили су га једним од најрепрезентативнијих и најуспешнијих удружења у областима људских права на овом подручју. Напори су препознати и на републичком нивоу па је председница удружења „Сачувајмо село“ поносна власница великог броја награда и ласкавих титула од којих ћемо истаћи медаљу за феминизам на сеоски начин, проглашење за „Жену змаја“ у 2019. години, трећа на листи нај Блиц жене у 2021. години и бројне друге награде и признања.

Ово је само један од примера добре праксе које би могао да искористи као модел за будућу подршку свим женама са руралног подручја за унапређење приступа запошљавањем и предузетништву. Ова акција би укључила и активну сарадњу са Националном службом за запошљавање али и другим актерима и потенцијалним донаторима. Било би неопходно осмислити и приступ информацијама женама са села, унапређење промоције оваквих програма, као и њихову реализацију.

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПО ПОЛУ И ГОДИНАМА СТАРОСТИ У ДЕЦЕМБРУ 2019. ГОДИНЕ

(стање на дан 31.12.2019. године)

Извор Дев Инфо

Општина: Прибој

Године	15 - 19 година	Незапослена лица		Просечна старост		Претходно радно искуство				Особе са инвалидитетом		Држављанство								Националност	
		Укупно	Жене	Укупно	Жене	Први пут траже запослење / без радног искуства		Били у радном односу / радно ангажовани		Укупно	Жене	Република Србија		Избеглице		Интерно расељена лица		Страни држављани		Роми	
						Укупно	Жене	Укупно	Жене			Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
	15 - 19 година	60	19	18,53	18,68	59	18	1	1	0	0	60	19	0	0	0	0	0	0	0	0
	20 - 24 година	248	120	21,97	22,08	209	106	39	14	3	0	247	120	1	0	0	0	0	0	0	0
	25 - 29 година	301	151	27,12	27,20	222	112	79	39	7	3	301	151	0	0	0	0	0	0	0	0
	30 - 34 година	385	213	32,03	32,00	254	138	131	75	7	5	381	209	0	0	1	1	3	3	2	1
	35 - 39 година	441	253	36,95	37,02	306	180	135	73	8	3	440	253	1	0	0	0	0	0	1	1
	40 - 44 година	457	264	41,96	41,89	308	184	149	80	11	3	455	263	0	0	2	1	0	0	2	1
	45 - 49 година																				

старости	година	483	291	46,95	47,03	283	183	200	108	13	8	483	291	0	0	0	0	0	0	0	
	50 - 54																				
	година	608	322	52,15	52,12	300	189	308	133	15	6	607	321	0	0	1	1	0	0	0	0
	55 - 59																				
	година	653	315	57,03	56,97	240	121	413	194	23	10	653	315	0	0	0	0	0	0	2	0
	60 - 64																				
година	319	80	61,38	60,88	118	35	201	45	8	1	318	79	1	1	0	0	0	0	1	0	
65 и више година																					
УКУПНО	3.955	2.028	43,93	43,21	2.299	1.266	1.656	762	95	39	3.945	2.021	3	1	4	3	3	3	8	3	

Ако упоредимо жене у доби од 45 и више година са млађим женама и мушкарцима, приметимо да су оне најмање активне и запослене. Када се упореде са мушкарцима „вршњацима“, види се да је родни јаз велики у активности. Јаз у незапослености није присутан, али то је зато што се жене принудно „деактивирају“, односно пошто не могу да нађу запослење престају да га траже, о чему сведочи и највиша стопа неактивности управо код ових жена.

Из прве табеле може се закључити да је незапосленост већа код жена старије доби, што доводи у питање њихову егзистенцију и друштвену одговорност а самим тим и несигурност жене као јединке у друштву, да има одлучујућу улогу.

За разлику од мушкараца код којих је „зрело“ доба повезано и са вишом стопом запослености (упоредите стопе запослености млађих и старијих мушкараца), женама се шансе да буду запослене смањују после 45 године

**НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПО ПОЛУ И СТЕПЕНУ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ
У ДЕЦЕМБРУ 2019. ГОДИНЕ
Извор Дев Инфо**

Општина: Прибој

		Незапослена лица		Претходно радно искуство				Особе са инвалидитетом		Држављанство								Националност			
				Први пут траже запослење / без радног искуства		Били у радном односу / радно ангажовани				Република Србија		Избеглице		Интерно расељена лица		Страни држављани				Роми	
				Укупно	Жене	Укупно	Жене			Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене			Укупно	Жене
УКУПНО		3.955	2.028	2.299	1.266	1.656	762	95	39	3.945	2.021	3	1	4	3	3	3	8	3		
Степен стручне спреме	I	773	393	461	314	312	79	30	12	771	391	1	1	0	0	1	1	6	3		
	II	94	75	56	46	38	29	6	5	94	75	0	0	0	0	0	0	0	0		
	III	1.468	579	804	348	664	231	38	11	1.465	577	1	0	1	1	1	1	2	0		
	IV	1.219	750	716	412	503	338	18	11	1.216	748	0	0	2	1	1	1	0	0		
	V	10	1	4	0	6	1	0	0	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0		
	VI-1	105	69	47	34	58	35	0	0	105	69	0	0	0	0	0	0	0	0		
	VI-2	86	50	57	31	29	19	1	0	86	50	0	0	0	0	0	0	0	0		
	VII-1	198	110	152	80	46	30	2	0	196	109	1	0	1	1	0	0	0	0		
	VII-2	2	1	2	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0		
VIII																					

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПО ПОЛУ И ДУЖИНИ ТРАЖЕЊА ПОСЛА У ДЕЦЕМБРУ 2019. ГОДИНЕ
(стање на дан 31.12.2019. године) Извор Дев Инфо

Општина: Прибој

		Незапослена лица		Просечна дужина тражења посла (у месецима)		Претходно радно искуство				Особе са инвалидитетом		Држављанство								Националност	
						Први пут траже запослење / без радног искуства		Били у радном односу / радно ангажовани				Република Србија		Избеглице		Интерно расељена лица		Страни држављани		Роми	
						Укупно	Жене	Укупно	Жене			Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
Дужина тражења посла	до 3 месеца	415	145	1,45	1,49	338	119	77	26	11	5	415	145	0	0	0	0	0	0	1	1
	3 до 6 месеци	276	120	4,38	4,43	210	95	66	25	4	1	275	119	0	0	0	0	1	1	1	0
	6 до 9 месеци	268	118	7,34	7,42	210	96	58	22	2	0	267	117	1	1	0	0	0	0	0	0
	9 до 12 месеци	227	113	10,42	10,42	135	78	92	35	2	1	226	113	1	0	0	0	0	0	1	0
	1 до 2 године	561	278	17,32	17,37	254	144	307	134	13	6	558	275	0	0	2	2	1	1	2	0
	2 до 3 године	341	179	29,66	29,71	177	110	164	69	6	4	340	179	0	0	1	0	0	0	1	1
	3 до 5 година	476	246	46,53	46,41	173	104	303	142	11	5	475	245	0	0	0	0	1	1	1	0

5 до 8 година	465	254	78,65	79,14	234	127	231	127	14	6	464	253	0	0	1	1	0	0	1	1
8 до 10 година	188	108	109,25	109,26	94	59	94	49	2	1	187	108	1	0	0	0	0	0	0	0
преко 10 година	738	467	230,85	243,30	474	334	264	133	30	10	738	467	0	0	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	3.955	2.028	69,68	83,77	2.299	1.266	1.656	762	95	39	3.945	2.021	3	1	4	3	3	3	8	3

Из ове табеле се може закључити, да жене које се воде на НСЗ као дугорочно незапослена лица и воде се као незапослене дуже од три године, углавном су жене које активно не траже запослење већ су евидентирани у НСЗ због осигурања и здравствене заштите.

Из ове табеле се још може закључити, да су особе које дуже траже посао у великом броју жене које су биле запослене, али због престанка рада (технолошки вишак или откази) се воде као дугорочно незапослене особе. Особе са инвалидитетом су такође осетљива и угрожена група што се тиче дужине тражења посла. И код њих дужина тражења посла је већа, и креће се у већем броју са преко годину дана чекања на посао

1.3.3 Родна равноправност у систему формалног образовања и васпитања

Образовне институције имају кључну улогу у развоју конкурентности радне снаге, компетентности лица која траже запослење, унапређењу и развоју радних и предузетничких вештина и грађанског друштва оријентисаног на акцију и промене.

У општини Прибој установе образовања заступљене су у оквиру предшколског образовања и васпитања, основног и средњошколског образовања. Данас у општини има 6 матичних основних школа са 10 издвојених одељења и 2 средње школе: Гимназија Прибој и Машинско електротехничка школа. Гимназија има природно-математички и језички смер, док у МЕТШ постоји смер за машинство и обраду метала, електротехнику и економију. Обе школе се налазе у Прибоју и немају истурена одељења. Подаци о броју одељења и ученика у средњим школама у Прибоју говоре да постоји велико интересовање за све образовне профиле, а највећи број ученика похађа наставу на друштвено-језичком смеру у Гимназији и смеровима за машинство и електротехнику у Техничкој школи, док са друге стране постоји проблем опстанка општег гимназијског образовања, као и едукације кадрова за којима не постоји потреба у привреди. Највећи број девојака у 2019. години завршило је Гимназију, њих 47 према 38 мушкараца, и друге четворогодишње стручне школе, 35 ученица али у односу на 41 ученика (извор РЗС - Статистика образовања). Тренд интересовања настављен је и у Упису ученика у средње школе исте године, Гимназије је уписало око 60% девојака док је четворогодишње стручне школе уписало око 45%.

Предшколска установа обухвата три објекта (два у Новом и један у Старом делу града) и четири издвојена сеоска одељења. Запошљава 71 особу од којих је 65 жена. Директорка предшколске установе је жена као и једне основне и средње школе.

1.3.4 Родна равноправност у систему здравствене заштите

Општина Прибој има један Дом здравља, са седиштем у самој згради као и једну градску и четири теренске амбуланте. У оквиру службе Дома здравља Прибој, постоји и патронажна здравствена служба.

Дом здравља Прибој врши превентивне прегледе и за мушкарце и жене, не вршећи селекцију према полу и врсти прегледа.

У Дому здравља Прибој у 2019. години извршен је 8451 превентивни преглед одраслог становништва. Конкретан податак о броју прегледаних жена, можемо прецизирати једино за превентивне гинеколошке прегледе, којих је у 2019. години било 6428.

1.3.5 Родна равноправност у систему социјалне заштите

Центар за социјални рад реализује стручне послове из области социјалне заштите. Целокупна организација рада условљена је потребом да се прате и проучавају социјални проблеми, анимира заједница у правцу решавања ових проблема и спроводи превентивни и куративни рад кроз заштиту свих категорија: деце, одраслих и старих. Делатност Центра се развијала у оној мери у којој је сагледавана глобална социјална политика, у правцу који је пракса наметала и у мери којој је социјална наука напредовала.

Услови рада и простор у коме се реализују активности (непосредна заштита корисника и саветодавни рад), углавном задовољавају потребе, како корисника тако и запослених. Учешћем у бројним пројектима, центар за социјални рад, је унапредио услове за све кориснике услуга. Као део пројектних активности, који је финансирао Фонд за социјалне иновације 2004. године, основана је Сигурна кућа. Поред места боравка овом услугом су корисницима на располагању психолошка подршка, коју пружа комплетан тим Центра за социјално. У Сигурној кући, у претходних 16 година, уточиште је пронашло преко 350 корисника ове

услуге. Ова услуга је доступна и корисницима других општина, при чему трошкове сnose њихове локалне самоуправе. Услуге Сигурне куће у општини Прибој, уврштене су у услуге социјалне заштите, што значи да је њихово финансирање преузела локална самоуправа. С обзиром да је број пријављених случајева насиља над женама дрстично порастао у условима пандемије Covida 19, веома је значајан њен рад и пружање услуга. Родна перспектива је укључена уприликом планирања финансијских и пружања услуга социјалне заштите и социјалних услуга. Није постојала услуга која је обухватала поршку особама које су биле у систему изолације током мера Covida 19. Тренутно се у сигурној кући налазе 2 жене, док је претходне године у систему заштите биле 3 кориснице. За услуге социјалне заштите у 2018. години општина Прибој је издвојила 21.147.979,00 динара.

У току 2020. године Центар за социјални рад Прибој је био пружалац пет услуга социјалне заштите из домена локалне самоуправе и то:

- прихватилиште за жртве породичног насиља („сигурна кућа“). Услугу користило 8 корисника од чега 1 одрасла особа женског пола и 7 деце, 2 мушког и 5 женског пола;
- становање уз подршку за младе до осамостаљивања. У току 2020. године није било корисника ове услуге;
- дневни боравак за децу са тешкоћама у развоју. Услугу користило 17 корисника од чега је 10 женског пола;
- дневни боравак за одрасла и стара лица са делом за ургентни смештај. Услугу користило 82 корисника од чега је 34 женског пола и
- помоћ у кући за одрасла и стара лица. Услугу користило 66 корисника од чега је 43 женског пола.

Од 01. јануара 2021. године пружање услуга у области социјалне заштите на територији општине Прибој преузео Центар за развој услуга социјалне заштите општине Прибој.

Тренутни број корисника у услузи помоћ у кући за одрасла и стара лица је 40 корисника, 30 жена и 10 мушкараца, овај број се мења у току године од 40 до 60 корисника; У услузи дневни боравак за стара лица постоји део за ургентно збрињавање капацитета 4 лежаја, у коме се тренутно налази 2 корисника, једна жена и један мушкарац. Због актуелне епидемиолошке ситуације узроковане вирусом COVID-19 дневни боравак је привремено затворен.

1.3.6 Насиље над женама

Насиље према женама је феномен који познају све епохе, сви простори и сви облици уређења друштвених заједница. Стрес изазван Социјалном изолацијом, услед пандемије корона вируса, значајно повећава тензије и ризик од породичног и социјалног насиља над женама и децом. Новонастала ситуација је глобално више утицала на жене, повећавајући и њихову економску неизвесност. Поред стреса током пандемије, корона вируса, свакодневни живот у изолацији не само да се променио већ је постао и снажнија претња маргинализованим групама. Социјална изолација изместила је сва дружења и дешавања на друштвене мреже. С обзиром да су медији једини прозор у свет, а друштвене мреже једини вид интеракције у условима социјалног дистанцирања, то је њихов утицај на формирање свести јавног мњења интензивнији неко икад.

Медији и даље исказују и подстичу патријархалне културне обрасце и стереотипизирани родне улоге жена и мушкараца. Сексизам је присутан у медијском говору, посебно ако је реч о приказивању жена које се налазе на функцијама и позицијама одлучивања у политичкој, јавној и привредној сфери. С тим у вези вези са тим је рад на питањима родне равноправности на локалном нивоу од изузетне важности за повећање отпорности локалне заједнице негативним трендовима у области породичног насиља.

Само у претходној години у Прибоју су пријављена 54 случаја породичног насиља скоро 4 пута више него у 2017. години. Иако декларативно постоји друштвени консензус да је насиље према женама и девојчицама недопустиво, чињеница је да се оно често игнорише и релативизује оправдавањем насилника или пребацивањем одговорности на жртву. У изразито патријархалним срединама, као што је Прибој, преовладава омаловажавајуће и порнографско приказивање жена као објеката сексуалне жеље или објеката за гледање. Једна од карактеристика, патријархалних средина, је да се насиље у породици или игнорише или се на њега гледа као на легитиман начин решавања партнерских несугласица.

Жене су ређе од мушкараца присутне у вестима и ређе се интервјуишу или питају за мишљење. Поједине категорије жена су скоро у потпуности медијски „невидљиве” (Ромкиње, жене са инвалидитетом, жене другачије сексуалне оријентације, припаднице мањинских националних група, старије жене, жене на селу). Све ово доприноси опстајању патријархалног родног режима и родних стереотипа који подстичу родно засновану дискриминацију.

Вишеструка дискриминација жена

Вишеструка дискриминација осим родних, указује на разлике у раси, боји, етничкој и друштвеној припадности, генетским карактеристикама, језику, вери или веровању, политичком или другом мишљењу, припадности националној мањини, имовини, рођењу, инвалидитету, старости, сексуалној оријентацији или друштвено-економском статусу, које морају такође бити узете у обзир приликом решавања питања равноправности између жена и мушкараца.“ (*Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу, начело*)

Жене из руралних подручја су недовољно препознате и укључене у развој својих заједница, као последица изостанка институционалне подршке за економско оснаживање. Истраживања, као и различита искуства, потврдила су да се жене које живе у руралним подручјима имају лошији приступ информацијама и услугама. Ретко су препознате као носиоци финансијске ситуације у својој породици и веома често дискриминисане због природе посла којим се баве. Упркос чињеници да традиционално окружење пољопривреду препознаје као „мушки“ посао жене су својим залагањем показале да једнако добро обављају ову делатност. Финансијска независност за жене у сеоским подручјима је готово незамислива.

Доступност едукација и информација је далеко мања када се упореди са женама у урбаним срединама. Све ове одлике руралних средина чине ове жене далеко подложније дискриминацији и то посебно вишеструкој дискриминацији.

1.3.7. Дефинисање општих и посебних циљева ЈАП са мерама

ОПШТИ ЦИЉ 1: Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности

Разумевање друштвене условљености формирања родних, генерацијских, као и професионалних идентитета, њихових међусобних корелација, представља потенцијал за друштвену промену у правцу остваривања једнакости међу људима на темељу правичне

расподеле добара и друштвеног утицаја међу члановима једне заједнице, али и ослобађање од конзервативних социјалних конструката рода

Међутим, наилазимо на низак степен разумевања људи о свом родном идентитету, односно родни и други идентитети доживљавају се као нешто што је унапред дато и одређено и као такво није подложно променама.

Као последицу горе наведеног имамо низ мизогиних и других предрасуда у друштвеном, односно јавном животу.

Циљна вредност: Процент грађана и грађанки ЈЛС наклоњен идеји родне равноправности је повећан за најмање 15 процентних поена а проценат грађана и грађанки који имају негативан став према родној равноправности је смањен за најмање 10 процентних поена у току реализације ЛАП за родну равноправност.

Посебан циљ

Повећани капацитети и знање руководилица/руководитељки и запослених у органима јавне власти о родној равноправности.

Циљана вредност: Сви руководиоци/руководитељке и запослени/запослене у органима јавне власти способни су да препознају видове непосредне и посредне дискриминације жена

У Србији највише једна трећина жена се налази на руководећим и одлучујућим позицијама, што нам указује на то да традиционалне родне улоге у комбинацији са патријархализмом и даље утичу на напредак, односно могућност жене да буде на позицији, на којој се доносе битне одлуке.

Стога, неопходно је образовати жене, у смислу да се не воде родним стереотипима, како у приватном, тако и у пословном животу, едуковати их како да препознају дискриминацију и како да адекватно одговоре на њу.

У том смислу, треба схватити да је борба против негативне дискриминације, заправо борба за здраво друштво у целини.

Мере:

Подизање нивоа свести руководилица/руководитељки и запослених у органима јавне власти о узроцима, последицама и раширености дискриминације и вишеструке дискриминације жена путем редовне и обавезујуће обуке за људска права и родну равноправност, укључујући обавезност упознавања са Европском повељом о равноправности на локалном нивоу, као и за комуникацију на принципима уважавања и поштовања различитости и како би се обезбедило да се у прописима и другим општим актима ЈЛС не нађу одредбе, односно решења која у пракси могу довести до дискриминацијеексистичког говора и поступања.

Посебан циљ

Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда.

У нашем друштву не постоји јединствен приступ родној равноправности. Примера ради, у неким друштвеним областима та равноправност је постигнута, при чему се мисли на високо образовање младих жена, док са друге стране имамо јак отпор даљим променама, који подразумева одређену нелагодност, у смислу да јачање права жене, значи угрожавање права мушкарца, што је потпуно погрешно.

Медијска слика жене, у којој је жена представљена или као мртво тело или као наго тело, значајно утиче на свест грађана о родној равноправности. Највећи медијски простор жене имају у области забавног програма, где је махом у први план стављен њихов физички изглед. И када се жене баве женама у медијима, оне углавном разрађују теме које су наметнуте као женске и тичу се или физичког изгледа жене или кућних послова. Целокупна медијска слика доводи жене у неравноправан положај, занемарујући њихове интелектуалне капацитете и професионалне карактеристике. Сексуализација женског тела је изузетно заступљена на друштвеним мрежама, што има изузетно негативан утицај на младе, имајући у виду да су друштвене мреже за поменућу групу примарни извор информација. У коментарима вести, односно медијских садржаја јасно се може видети, да конзументи оваквог садржаја, без обзира на пол, изражавају висок степен мизогеног понашања.

Контролом медијског садржаја и применом родне равноправности у медијима, значајно се може утицати на свест грађана, којима је махом главних извор и едукације и информације медијски садржај. Неопходно је да жене буду заступљене као субјекти вести, као достојни и поштовани експерти у својим областима. Поштовање принципа садржаних у новинарском, значајно може допринети подизању свести јавности. Извештавање у случајевима породичног насиља је углавном сензационалистичко и пристрасно, уз често оправдавање насилника и увођење елемената из приватног живота, што често наводи читаоца да се поистовети са жртвом или насилником, чиме новинар утиче на перцепцију читаоца.

Циљна вредност: Процент грађана и грађанки ЈЛС оптерећених родним предрасудама смањује се за најмање 15 процентних поена у годинама реализације ЈАП за родну равноправност.

Мере:

1.2.1. Континуирано вођење медијских и информативних кампања о узроцима и последицама родно засноване дискриминације и механизмима заштите, укључујући и заштиту од вишеструке дискриминације, кампања за заговарање родне равноправности и деконструкцију родних стереотипа и улога, уз промовисање примера добрих пракси.

1.2.2. Информисање јавности о значају, циљевима и мерама из овог ЛАП и редовно периодично извештавање о резултатима спровођења ЛАП о родној равноправности.

1.2.3. Јавне кампање за развијање културе уважавања и поштовања различитости, са циљем отклањања сексизма и мизогиније, (омаловажавање жена, мржња према женама)

ОПШТИ ЦИЉ 2: Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности

Родна равноправност је у интересу свих жена и мушкараца, као и друштва у целини, и рад на умањивању разлика у доступности ресурсима, приступу местима одлучивања, као и рад на успостављању родног баланса у сфери јавног и приватног живота захтева напоре свих активних друштвених актера, почевши од локалне заједнице, преко организација цивилног друштва, институционалних механизма за родну равноправност, политичких партија, социјалних партнера и институција државног система.

Институционални механизми за родну равноправност на нивоу локалне самоуправе представљају значајне актере за унапређивање положаја жена кроз циљане активности и стратегије које препознају специфичне потребе локалне заједнице. Такође, такви механизми имају посебан значај при умрежавању са другим локалним актерима активним на овом пољу, као нпр. организације цивилног друштва, и у стварању погодног амбијента за синергично деловање институција и невладиних актера у области родне равноправности. Институционални механизми на локалном нивоу имају важну улогу и у спровођењу стратегија и политика дефинисаних на централном, националном нивоу, чинећи да имплементација тих политика узима у обзир и поштује контекст и специфичности локалне заједнице. Стога се препоручује подстицање оснивања и оснаживања институционалних механизма за родну равноправност на локалном нивоу у циљу валоризације капацитета и ресурса на локалу (локална самоуправа, организације цивилног друштва), промоције њиховог синергичног деловања у области родне равноправности и спровођења приоритета дефинисаних Националном стратегијом/политиком деловања кроз призму потреба локалне заједнице.

Унапређивање положаја жена у друштву и развој принципа родне равноправности у свим сферама јавног и приватног живота представља развојно питање и осликава степен интегрисања цивилизацијских тековина и европских вредности у демократском друштву.

Као кључни недостаци у институционалном оквиру за родну равноправност идентификовани су: недефинисан начин примене Закона о равноправности полова, процедура и инструмената, искљученост локалног механизма из процеса доношења одлука, недовољни капацитети и активности локалног механизма за родну равноправност, недостатак иницијатива локалног механизма.

Осим подизања капацитета локалног механизма, потребно је чвршће дефинисати процедуре и примену законских одредби, али и радити на сензибилизацији и подизању капацитета служби и органа локалне самоуправе како би се омогућила сарадња Одбора за равноправност полова са другим органима.

Циљна вредност: Напредак у области родне равноправности у домену рада, образовања, социјалне заштите, здравља и јавног и политичког живота.

Посебан циљ

2.1. Равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и породичним обавезама

Популациона и демографска политика и родни стереотипи доводе до тога да се родитељство види првенствено као одговорност и улога жена, а младе жене се доживљавају првенствено као будуће мајке. Ово је уједно један од основних разлога институционалне и индивидуалне дискриминације према женама на тржишту рада и облик дискриминације који грађани и грађанке највише препознају.

Неповољан положај жена је изражен у свим типовима породица, али је највидљивији у породицама са малом децом, као и у случајевима самохраних родитеља, који су углавном жене.

Већина једнородитељских породица припада типу „мајка с децом”.

Доступност услуга за бригу о деци није одговарајућа, посебно у домену постизања равнотеже професионалног и приватног живота. Од свих особа које су напустиле посао или смањиле број радних сати због бриге о деци или другим члановима породице, већи проценат чине жене, а мањи проценат мушкарци, док су особе које су радно неактивне због бриге о деци или другим члановима породице готово искључиво жене.

Рурална подручја у Републици Србији карактеришу сиромаштво, регионалне и развојне неједнакости, миграције, депопулација, неповољна демографска и образовна слика, рањива запосленост, низак ниво локалних иницијатива и смањена конкурентност, уз губитак природног и културног наслеђа. Жене које живе у сеоским подручјима чине једну од најрањивијих група у погледу једнаких

могућности остваривања људских права у свим областима јавног и приватног живота, од могућности да равноправно учествују на позицијама моћи и одлучивања у држави, заједници и породици, до приступа здравственим, образовним, социјалним и другим услугама, финансијама и другим ресурсима и наслеђивања газдинстава и друге имовине. Кућни рад, брига о деци и стварима готово се у потпуности препушта њима. Уз интензивни рад у пољопривреди, то им поставља велика радна оптерећења.

Стил живота жена на селу је претежно традиционалан и патријархалан и тиме су оне двоструко маргинализоване: зато што су припаднице руралних пољопривредних домаћинстава и зато што унутар економске и породичне организације домаћинства имају ограничен приступ приходима, имовини и одлучивању. Оне најчешће не одлучују о пољопривредној производњи.

Истраживање о коришћењу времена Републичког завода за статистику показало је значајне разлике у оптерећености жена и мушкараца, поготово по основу неплаћеног посла између жена и мушкараца.

Иако мушкарци проводе више времена на плаћеном послу, жене проводе значајно више времена у неплаћеном послу, те у укупном збиру надмашују мушкарце за један сат дневно. Под неплаћеним активностима се подразумевају тзв. кућни послови: бављење храном, одржавање домаћинства, брига о детету/деци или одраслом члану/чланици домаћинства, прављење и брига о текстилу, куповина и услуге, поправке, баштованство, као и путовања у вези са наведеним активностима.

Истраживање о коришћењу времена је такође показало да време проведено на путу до и од посла жене углавном проводе у јавном превозу, док мушкарци углавном путују аутомобилима. У слободном времену мушкарци свакодневно уживају један сат дуже него жене.

Оваква породица представља базу за репродуковање родних улога и неједнак однос моћи чије последице могу прерасти и у насиље. Неопходне су мере које ће расподелу ресурса, међу којима је и време, као и терета кућних послова и бриге о деци и старима учинити равноправнијим.

На положај жена на тржишту рада битно утичу фактори као што су неплаћени рад у породици и недовољна подршка за усклађивање породичних обавеза и рада. Жене које раде краће од пуног радног времена то чине углавном због бриге о деци или неспособним одраслим лицима, док се мушкарци опредељују да раде краће од пуног радног времена претежно због немогућности налажења посла са пуним радним временом или због школовања и обуке. Брига о деци и други породични разлози главни су разлози и одустанка жена од активног тражења посла.

Циљна вредност: Време проведено у неплаћеним пословима равномерноје распоређено између мушкараца и жена.

Мере:

2.1.1. Унапредити равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања, кроз медијске садржаје и едукације о значају и улози жене као мајке и као друштвено корисне особе.

2.1.2. Активно и равноправно учешће жена и мушкараца у руралним подручјима у којима доприносе развоју и имају равноправан приступ резултатима развоја.

Посебан циљ

2.2. Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу.

Повећање видљивости политичарки и њихове активности на увођењу родне перспективе у локалне политике. Ова мера подразумева повећану информисаност и сензибилисаност политичарки у Прибоју (одборница и чланица политичких странака), као и јачање њихове међусобне сарадње, али и сарадње са политичаркама на европском нивоу, којима се доприноси њиховом активнијем учешћу у доношењу одлука. С тим у вези, потребно је да се у локалном парламенту формира неформална организација „ЖЕНСКА ОДБОРНИЧКА МРЕЖА“.

Њен задатак је да прати доношење нових закона и одлука и њихову имплементацију, посебно из области здравља жена и породице, сузбијања насиља над женама и децом у породици, економског оснаживања жена и образовања жена. Циљ је да се жене у Прибоју подстакну за веће учешће у политичком и јавном животу, затим ширење свести о жесној солидарности, као и афирмација родне равноправности на свим нивоима одлучивања.

Како су жене углавном онај мање заступљен пол у процесима одлучивања, посебно тешко је женама из двоструко и вишеструко дискриминисаних група да остваре неки утицај и заступају своје специфичне потребе, јер је потребно да превазуђу вишеструке препреке како би могле да учествују у јавном и политичком животу.

Циљна вредност: У саставу органа извршне власти у ЈЛС најмање је 30% жена

Мере:

2.2.1. Поштовати обавезну квоту од 40% за жене приликом избора за представничка тела на свим нивоима и створити услове за учешће жена припадница рањивих група применом посебних мера.

2.2.2. Јачати женску одборничку мрежу и унапредити њен утицај и обезбедити обавезне консултације о питањима значајним за родну равноправност.

2.2.3. Утврдити и предузети посебне мере ради стварања услова већег учешћа жена на позицијама одлучивања у државним управама, јавним агенцијама и јавним предузећима.

Посебан циљ

2.3. Побољшан економски положај жена и статус жена на тржишту рада.

Жене су најбројнија рањива група на тржишту рада Републике Србије. Према чине половину становништва радног узраста, оне су мањина међу учесницима/учесницама на тржишту рада и још изразитија мањина међу запосленима.

Да би се остварила економска равноправност жена и мушкараца, и сузбило сиромаштво жена, првенствено се мора радити на стварању услова за отварање нових радних места за жене. Жене, посебно у условима транзиције, имају ограничене могућности запошљавања. Стога ће мере за побољшање положаја жена на тржишту рада имати позитиван ефекат не само на стварање истих могућности за жене и за мушкарце, него и на друштво у целини кроз повећање привредног развоја. Ове мере подразумевају борбу против стереотипа у подели на „мушка” и „женска” занимања, подстицање девојака и жена да се професионално образују за коришћење модерних технологија и за усавршавање у познавању процеса менаџмента.

Поред младих жена и жена са малом децом, на тржишту рада су у тешком положају и жене старије од 45 година које су изгубиле радно место, с обзиром на сужене могућности да нађу ново запослење.

Економска равноправност жена и мушкараца неопходна је за постизање равнотеже у односима жена и мушкараца. Уколико немају једнаке услове и могућности за економску самосталност, све друге мере за унапређивање равноправности полова имају мање изгледа на успех.

Повећање удела жена међу корисницима субвенција и других облика подршке општине запошљавању, samozapošljavanju и пољопривредној производњи, креирање програма за економско оснаживање жена.

Просечна зарада мушкараца је већа од просечне зараде жена и у јавном и у приватном сектору, претежно због концентрисања женске радне снаге у слабије плаћеним секторима.

Економски положај жена и мушкараца одређују и њихови извори прихода и власништво над имовином и средствима рада

Увођење принципа родне равноправности у програме запошљавања и samozapošljavanja, у складу са Законом о равноправности полова, у сарадњи са локалном самоуправом. Неопходно је реализовати активне мере запошљавања (Локални акциони план), али и друге програме који имају за циљ запошљавање или samozapošljavanje, како мушкараца, тако и жена. Неповољнији положај жена на тржишту рада условљен је ниском стопом активности жена, недовољном информисаношћу и другим факторима.

Упркос томе што имају капацитета, знања, потреба и интереса, жене не учествују равноправно са мушкарцима у креирању економске и развојне политике. Уколико учествују, онда је то у областима које се непосредно односе на жене, попут женског предузетништва.

Родни јаз у предузетништву је још увек изражен. У пословном сектору на руководећим положајима и у улози власника/власница и оснивача/оснивачица малих и средњих предузећа и даље су најчешће мушкарци. Жене су најчешће власнице радњи и средњих привредних друштава.

Највећи изазови за предузетнице представљају недостатак финансија и повољних извора финансирања за успешно започињање сопственог посла, недовољне пореске олакшице, слаби пословни контакти и недостатак информација. Неповољни положај жена у пословном сектору резултат је веће оптерећености жена бригом о породици и домаћинству и различитих форми дискриминације и родних предрасуда. Жене поседују и мање некретнина регистрованих на своје име, што им отежава добијање кредита услед недостатка средстава обезбеђења. Поред тога, улазак жена у предузетништво често је условљено постојањем стереотипа, недовољно развијеном и нефлексибилном бригом о деци, као и тешкоћама у усклађивању породичних и пословних обавеза.

У политикама и прописима непосредно усмереним на регулисање и развој предузетништва, родна перспектива није довољно укључена, те ове политике и прописи не препознају специфичне проблеме жена у предузетништву, нити омогућавају специфичне облике подршке.

Циљна вредност: Напредак у нивоу родне равноправности у домену новца, рада и времена.

Мере:

2.3.1. Активно подстицати креирање мера које ће допринети формалној запослености жена, посебно старијих жена и припадница рањивих група

2.3.2. Подстицање женског предузетништва и обуке за покретање пословне иницијативе посебно за жене из вишеструко дискриминисаних група и у сеоским подручјима.

Посебан циљ

2.4. Унапређен положај вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена

Како су жене углавном онај мање заступљен пол у процесима одлучивања, посебно тешко је женама из двоструко и вишеструко дискриминисаних група да остваре неки утицај и заступају своје специфичне потребе, јер је потребно да превазиђу вишеструке препреке како би могле да учествују у јавном и политичком животу, самим тим и оснаже свој положај у друштву.

Друштвена маргинализација и недостатак ресурса повећавају ризик сиромаштва код вишеструко дискриминисаних и маргинализованих група жена.

Циљна вредност: Особе са повећаним ризиком од вишеструке дискриминације имају приступ правди и правичном обештећењу

Мере:

2.4.1. Применити подстицајне мере за побољшање положаја жена, посебно припадница рањивих група, у њиховим срединама (Локални акциони план запошљавања).

Посебан циљ

2.5. Побољшано здравље жена и унапређење свести жена о важности превентивних прегледа

Женама, а нарочито припадницама рањивих група, није обезбеђен довољан ниво приступа квалитетној здравственој заштити. Распољиви финансијски, технички и људски ресурси у овој области нису били ни довољни ни одрживи.

Већа пажња здравственој заштити жена – сарадња са осталим институцијама на територији општине како би се обезбедила повремена, ако је већ не изводљиво да буде стална, доступност доктора специјалиста гинекологије.

Већа пажња здравственој заштити деце – сарадња са осталим институцијама на територији општине како би се обезбедила повремена, ако је већ не изводљиво да буде стална, доступност доктора специјалиста педијатрије.

Циљна вредност: Унапређен приступ здравственој заштити и повећан проценат жена старости од 15 до 49 година које су обавиле прегледе у вези репродуктивног здравља.

Мере:

2.5.1. Радити на афирмацији и подизању свести жена о важности превентивних прегледа сталним акцијама здравствених радника/радница са нагласком на жене на селу (методом индивидуалног разговора, „од врата до врата“)

2.5.2. Омогућити превентивне прегледе за све жене без обзира на место становања, узраст или здравствено осигурање у циљу превенције и раног откривања малигних болести.

2.5.3. Подржати рад здравствених медијаторки, повећати и олакшати доступност здравственим услугама, укључујући оне везане за репродуктивно здравље, имајући у виду обезбеђење приступности и припадницама вишеструко дискриминисаних и рањивих група.

Посебан циљ

2.6. Остваривање родне равноправности у образовању

Једнако право на образовање и једнака доступност образовања основа су за постизање једнаких могућности за професионалну каријеру и за остваривање личних потенцијала како мушкараца тако и жена. Ова права у нашој земљи гарантована су на свим нивоима школовања. Не постоје разлике у школама и школским предметима који су доступни девојчицама и дечацима. У нашем законодавству нема дискриминаторних родних одредби у законима који уређују област образовања, али нема ни посебне родне осетљивости, како у погледу садржаја школских програма, тако ни што се тиче језика.

Неједнакост у образовању задржала се у неким мањинским групама, јер један део популације не успева да оствари законом загарантовано право на основно образовање, а доступност образовања смањује се и социјалним раслојавањем услед транзиције.

Родна неједнакост огледа се и у сегрегацији образовних профила, где и даље преовлађује традиционална подела на „мушка” и „женска” занимања. Традиционализам у односу на родне улоге условљава већу техничку неписменост жена, што их касније додатно маргинализује на тржишту рада.

У образовним процесима као наставнице жене партиципирају у великом броју, па се чак може рећи да је педагошка професија у приличној мери феминизирана. Ова појава не може се сматрати искључиво позитивном, јер могући разлози леже и у ниској плаћености професије.

Да би се постигли жељени резултати, потребно је радити на подстицању девојчица не само за основно и средње, него и за факултетско школовање, као и обезбедити услове да школовање не прекидају из породичних разлога. Такође је потребно охрабрити их приликом избора занимања, да се опредељују како према личним склоностима и без утицаја стереотипа, тако и да имају јасне информације о перспективама у будућој каријери.

Циљна вредност: Деца школског и предшколског узраста са едукованим наставним и васпитачким кадром информисана о родној равноправности

Мере:

2.6.1. Унапређивање компетенција запослених у образовању и васпитању путем увођења обавезних образовних програма о родној равноправности и укључивање садржаја о родној равноправности у испит за добијање лиценце за рад у школама/настави.

2.6.2. Континуиране обуке запослених на тему родне равноправности у свим школама на нивоу локалне самоуправе као и даља презентација представљена школској деци о важности теме родне равноправности.

ОПШТИ ЦИЉ 3: Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика

Циљна вредност: Родна равноправност је део јавних политика, програма и буџета.

Правни поредак је уклонио препреке, да жене могу да бирају и буду биране, без дискриминације, да равномерно учествују у расподели функција власти, на местима одлучивања путем именовања, постављања и делегирања. Ипак, политичка пракса показује другачије, па су жене и данас, мање заступљен пол на местима одлучивања. Од укупно 41 одборника у Скупштини општине Прибој, 14 је одборница, чиме се само испуњава законски минимум за учешће жена у законодавним органима. Жене су још увек ретко на позицијама извршне власти, у многим извршним одборима општине и није редак случај да на местима доношења одлука, нема жена. Ово говори о континуитету једне праксе да, што је више позиција у институцији, односно органу, то је учешће жена мање.

Општинско веће као највиши извршни орган у општини Прибој, броји 9 чланова од којих ниједан није женског пола. Председник Општине, заменик председника Општине и оба помоћника председника су мушког пола. Директори свих јавних предузећа су мушкарци, док се жене налазе на руководећим местима у 3 јавне установе у Прибоју. Политички живот жена у Прибоју, не само да трпи у органима законодавне и извршне власти, већ и у свим сферама јавног живота. У Прибоју су сви председници локалних политичких организација мушкарци.

Од изузетног је значаја да жене равноправно учествују и у креирању економске и развојне политике. У процесима одлучивања у овим областима, није обезбеђен равноправан приступ, упркос томе што имају капацитета, знања, потреба и интереса да учествују у планирању и уобличавању економске и развојне политике у целини.

Посебан циљ

3.1. Успостављени функционални механизми за родну равноправност на свим нивоима.

Циљна вредност: Институционални механизми за родну равноправност ефикасно делују на свим нивоима.

Упркос чињеници да постоји формиран Одбор за родну равноправност, опис посла је нејасан а ангажована лица раде на волонтерској бази и врло су ретко на управљачким и утицајним позицијама у структури. Одбор за родну равноправност је скупштинско стално радно тело, које има могућност да се институционално бави родном равноправношћу на локалном нивоу. Одбор такође има могућност финансирања из буџета општине Прибој. Додатним афирмисањем улоге Одбора за родну равноправност, у оквиру локалних самоуправа, кроз спровођење активности из локалних акционих планова, успећемо да ојачамо и развијемо капацитете ММР.

Планирано је да успоставимо сарадњу свих сектора на локалном нивоу, што значи успостављање сарадње Одбора за родну равноправност са невладиним организацијама на локалном нивоу, као и успостављање сарадње са одборима на регионалном и

националном нивоу, ради размене искустава и јачање капацитета. Поред умрежавања свих релевантних актера на локалном нивоу, планирано је све активности учинити транспарентним.

Сарадња свих надлежних институција на локалном нивоу, обезбедиће простор за имплементацију нових идеја и уклонити препреке за родну равноправност.

Мере:

3.1.1. Стварање мреже актера за спровођење родне равноправности на локалном нивоу, активирање рада и унапређење деловања локалног одбора за родну равноправност.

3.1.2. Континуирано јачати капацитете институционалних механизма обезбеђењем и спровођењем едукативних програма.

Посебан циљ 3.2. Родна перспектива укључена у сва стратешка документа усвојена на локалном нивоу

Циљна вредност: Родна равноправност је препозната као питање развоја и уведена је у све ЛАП за одређене области

Један од важних елемената у борби против родно засноване дискриминације јесте употреба родно осетљивог језика у јавној и службеној сфери. Језик одражава мишљење говорница и говорника, али га истовремено и обликује, те може да буде снажно оруђе за промену друштвене свести. Због тога је питање употребе али и нормирања родно осетљивог језика у јавној и службеној сфери не само научно већ и политичко питање. Родна равноправност претпоставља да особе оба пола (мушкарци и жене) имају једнаке могућности за остваривање људских и грађанских права, што значи да могу, сходно својим потенцијалима, да допринесу напретку друштва, као и да равноправно уживају све користи од напретка заједнице (наводи се у Европској повељи о родној равноправности на локалном нивоу). Ова уставна одредба отвара простор за развијање политике родне равноправности и унапређење законодавства, као и за увођење и примену мера са циљем елиминације дискриминације жена. Политике дефинисане у стратешким, планским и другим документима по правилу нису родно осетљиве. Уколико формално циљају на унапређивање родне равноправности, то чине уграђивањем посебне "женске" компоненте кроз формулацију посебних делова, програма или мера за жене и девојчице, или додавањем "компоненте родне равноправности". Родна равноправност није препозната као питање развоја.

Мере:

3.2.1. Доследна употреба родно осетљивог језика у прописима и службеној комуникацији органа ЈЛС.

3.2.1 У припреми локалних стратешких докумената укључити родну равноправност у циљеве политика.

Посебан циљ :

3.3. Родна анализа политика, програма и мера.

Циљна вредност: Предлози политика, програма и мера се усвајају након анализе утицаја родности.

Неадекватна контрола и примена закона о родној равноправности, често доводи до занемаривање овог сегмента услед недостатка знања компетенција и залагања. Стручни кадар ЈЛС углавном нема адекватна знања из области равноправности полова, што се јасно види кроз њихово пословање. Едуковањем запослених у ЈЛС ствара се предуслов за увођење Родне равноправности у све сегменте пословања ЈЛС, као и примена приликом израде стратешких докумената. Позитиван пример, у смислу едукованих запослених, афирмисаће друга предузећа и установе да прате ове позитивне промене.

Мере:

3.3.1. Успоставити институционалну структуру са одговарајућим људским ресурсима за увођење родне равноправности у јавне политике, нарочито за родно одговорно буџетирање, родну анализу и процену утицаја на род.

3.3.2. Обезбедити континуирану едукацију и стицање одговарајућих знања и вештина за запослене у државним органима, институцијама и установама.

3.3.3. Обезбедити екстерну стручну подршку за увођење родне равноправности у јавне политике, нарочито за родно одговорно буџетирање, родну анализу и процену утицаја на род.

Посебан циљ:

3.4. Родно осетљива статистика и евиденција.

Циљна вредност: ЈЛС прикупља и евидентира родно разврстане податке.

Многе установе и организације које обављају јавна овлашћења, јавна предузећа и привредна друштва не прикупљају и не евидентирају родно разврстане податке, на шта их обавезује Закон о равноправности полова ("Службени гласник РС", број 104/09). Због тога је, примера ради, тешко доћи до података о полној структури чланова/чланица управних и надзорних одбора (нпр. у институцијама културе, медијима, спортским савезима и удружењима). Приликом креирања политика органи јавне власти се не ослањају у довољној мери на родно осетљиву евиденцију и статистику. Не спроводе се анализе о утицају јавних политика на положај жена и мушкараца; не прикупљају се ни родно осетљиви подаци о примени посебних мера за унапређивање положаја рањивих група, што отежава мерење учинака политика и мера у области родне равноправности.

Мере:

3.4.1. Обезбедити да све евиденције које води ЈЛС буду родно осетљиве.

3.4.2. Обезбедити да све институције, установе и организације које су у обавези да достављају извештаје о раду ЈЛС доставе извештај са подацима разврстаним по роду доби, локацији, националном или етничком пореклу, инвалидности, језику, степену образовања и другим основама друштвене рањивости.

3.4.3. Праћење података

Посебан циљ:

3.5. Родно одговорно буџетирање

Циљна вредност: Родна равноправност уведена у буџет јединице локалне самоуправе сходно законом прописаним роковима.

На националном и локалном нивоу спроводе се активности у циљу увођења родно одговорног буџетирања. Увођење програмског буџета пружа значајне могућности за интегрисање родног буџетирања у редован буџетски процес. Програмски буџет, предвиђен Законом о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - испр. и 108/13) садржи програме и активности корисника буџетских средстава који се спроводе са циљем ефикасног управљања средствима по предложеним програмима. Тиме су се створили предуслови за примену родно одговорног буџетирања. Координационо тело за родну равноправност и Министарство финансија, уз подршку УНВОМЕНа, спроводе кораке ка постепеном увођењу родне перспективе у буџет Републике Србије.

Мере:

3.5.1. Обезбедити едукацију о родном буџетирању за запослене у ЈЛС

3.5.2. Промовисати принцип родне равноправности и родно одговорног буџетирања у расподели јавних средстава путем јавних позива и конкурса.

Посебан циљ:

3.6. Успостављени механизми сарадње са удружењима грађана (НВО).

Циљна вредност: Успостављен формални механизам сарадње Координационог тела за родну равноправност са удружењима у циљу сарадње и редовних консултација у примени ЈАП за родну равноправност.

У претходном периоду, општина Прибој је значајно унапредила сарадњу са удружењима грађана, кроз заједничке пројекте, акције и промоције. Међусобна сарадња довела је до повећања обима пословања и унапређења капацитета свих актера.

У наредном периоду, потребно је ову сарадњу још више унапредити, анимирати удружења да се још више ангажују, а ЈЛС да им уклони све административно формалне препреке у реализацији предстојећих пројеката. ЈЛС, у циљу стварања демократичног друштва мора да определи већи износ средстава намењен раду удружења грађана.

Мере:

3.6.1. Обезбедити формалан и неформалан дијалог и периодичне консултације између институционалних механизма и релевантних удружења грађана, посебно оних која се баве питањима женских права, у области спровођења овог ЛАП.

3.6.2. Подстицати и подржавати удружења грађана да у пројектима које реализују што више користе циљеве и мере из ЛАП.

ОПШТИ ЦИЉ 4: Унапређење система заштите жена жртава родно заснованог, партнерског и насиља у породици

У патријархалном друштву, у коме су различите родне улоге намењене мушкарцима и женама, а улоге и особине мушкараца су привилеговане, жене и девојчице су чешће и озбиљније од мушкараца и дечака погођене различитим облицима родно заснованог насиља. Насиље над женама је најчешћи облик кршења женских људских права.

У Републици Србији девојчице и жене су још увек често изложене озбиљним облицима насиља као што су насиље у породичним и партнерским односима, сексуално узнемиравање, силовање и прогањање.

Евидентан је и недостатак међусекторске сарадње и/или умрежености и усклађености рада свих релевантних институција и специјализованих невладиних организација.

Циљна вредност: Смањен број жртава насиља

Посебан циљ:

4.1. Унапређивање нормативног оквира заштите од насиља над женама и јачање капацитета система заштите жена од насиља

Мере:

4.1.1. Успостављање јединственог и стандардизованог система прикупљања, евидентирања и размене података о свим облицима насиља над женама, водећи рачуна да подаци буду разврстани по врсти насиља и према односу између насилника и жртве, као и по

основу друштвене рањивости; систем евидентирања треба да укључи све релевантне државне органе и институције, као и удружења које се баве сузбијањем насиља над женама и заштитом жртава.

4.1.2. Обезбеђена бесплатна правна помоћ особама, жртвама насиља

4.1.3. Смањено сензационалистичко извештавање о насиљу над женама и редовно и родно осетљиво информисање јавности о ефектима мера за спречавање и отклањање насиља над женама, механизмима заштите и изреченим санкцијама починиоцима, уз обезбеђивање да информације, статистика и подаци у овој области буду доступни јавности.

1.3.8. Табеларни приказ Локалног акционог плана за родну равноправност општине Прибој

Општи циљ 1.	Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Процент грађана и грађанки који имају негативан став према родној равноправности је смањен за најмање 10 процентних поена у току реализације ЛАП за родну равноправност.	Низак степен разумевања људи о свом родном идентитету, односно родни и други идентитети доживљавају се као нешто што је унапред дато и одређено и као такво није подложно променама. Као последицу горе наведеног имамо низ мизогиних предрасуда у друштвеном, односно јавном животу.	Процент грађана и грађанки ЈЛС наклоњен идеји родне равноправности је повећан за најмање 15 процентних поена а проценат грађана и грађанки који имају негативан став према родној равноправности је смањен за најмање 10 процентних поена у току реализације ЛАП за родну равноправност.	Извештаји о евалуацији ЛАП
Посебни циљ 1.1.	Повећани капацитети и знање руководиоца/руководитељки и запослених у органима локалне самоуправе о родној равноправности		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Ниво знања руководиоца и запослених у органима јавне власти о узроцима, последицама и раширености родне дискриминације.	Кроз процес усвајања Европске повеље о родној равноправности унапређени су капацитети и знања о родној равноправности али постоји потреба већег обухвата руководећег кадра и запослених и	Сви руководиоци и запослени/запослене у органима јавне власти способни су да препознају видове непосредне и посредне дискриминације жена.	Извештаји о евалуацији ЛАП

	посебно жена.		
Мера 1.1.1.	Подизање нивоа свести руководилица/руководитељки и запослених у органима јавне власти о узроцима, последицама и раширености дискриминације и вишеструке дискриминације жена и о принципима уважавања и поштовања различитости.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број програма обуке и број учесника у програмима обуке који су обухватили и упознавања са Европском повељом о равноправности на локалном нивоу .	Нису организовани посебни програми обуке у овој области.	Најмање 40 % функционера и функционерки и запослених у органима локалне самоуправе укључено у програме едукације о родној равноправности.	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 1.1.1.1.	Редовне и обавезујуће обуке за људска права и родну равноправност, као и за комуникацију на принципима уважавања и поштовања различитости руководилица/руководитељки и запослених у органима јавне власти		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих обука и полазника	Одбор за родну равноправност, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2024
Активност 1.1.1.2.	Отклањање из прописа и других општих акта ЈЛС одредби, односно решења која у пракси могу довести до дискриминације и сексистичког говора и поступања.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
У прописима и другим општим актима ЈЛС нема одредби, односно решења која у пракси могу довести до дискриминације и сексистичког говора и поступања.	Скупштина општине и одговарајуће службе	Ресурси општине	2021-2023

Посебан циљ 1.2.	Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Процент грађана и грађанки ЈЛС упознатих са начелима родне равноправности	Доминирају традиционални обрасци о улогама и равноправности полова Целокупна медијска слика доводи жене у неравноправан положај. Сексуализација женског тела је толико доминантна, да је она преузела примат и на друштвеним мрежама. У коментарима вести, односно медијских садржаја јасно се може видети, да конзументи оваквог садржаја, без обзира на пол, изражавају висок степен мизогеног понашања.	Процент грађана и грађанки ЈЛС оптерећених родним предрасудама смањује се за најмање 15 процентних поена у годинама реализације ЈАП за родну равноправност	Извештај о реализацији ЈАП
Мера 1.2.1.	Континуирано вођење медијских и информативних кампања о узроцима и последицама родно засноване дискриминације и механизмима заштите, укључујући и заштиту од вишеструке дискриминације, кампања за заговарање родне равноправности и деконструкцију родних стереотипа и улога, уз промоцију примера добрих пракси и Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Организоване медијске и информативне кампање и промоције Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу	Усвојена Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу. Није било промотивних активности	Промовисана начела родне равноправности и Европска повеље о родној равноправности на локалном	Извештај о евалуацији ЈАП

		нивоу	
Активност 1.2.1.1.	Организовање кампања промоције Европске повеље о радној равноправности и нивоа свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања	Одбор а родну равноправност, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2025
Активност 1.2.1.2.	Информисање јавности о значају, циљевима и мерама из овог ЈАП и редовно периодично извештавање о резултатима спровођења ЈАП о родној равноправности.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број и врста активности у циљу информисана јавности о значају, циљевима и мерама из овог ЈАП и редовних периодичних извештаја о резултатима спровођења ЈАП о родној равноправности.	Одбор а родну равноправност, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2025
Активност 1.2.1.3.	Јавне кампање за развијање културе уважавања и поштовања различитости, са циљем отклањања сексизма и мизогиније, (омаловажавање жена, мржња према женама)		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број кампања	Одбор за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2025
Општи циљ 2.	Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Напредак у области родне	Доминирају традиционалне	Напредак у области родне	Извештај о евалуацији

равноправности у доменима; јавни и политички живот, равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и породичним обавезама, равноправно учешће жене и мушкараца у сектору рада, образовања, и здравља.	вредности везане за улогу жена у јавном и политичком животу, у родитељству и породичним обавезама и домену рада и запошљавања.	равноправности у домену рада, образовања, социјалне заштите, здравља и јавног и политичког живота.	ЛАП
Посебан циљ 2.1.	Равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и породичним обавезама		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број мера и доступност мера друштвене подршке одговорном родитељству и бризи о немоћним члановима породице, посебно женама са изразито неповољним положајем у породицама у руралним подручјима, породицама са малом децом, једно родитељским породицама и сиромашним породицама.	Популациона и демографска политика и родни стереотипи доводе до тога да се родитељство види првенствено као одговорност и улога жена, а младе жене се доживљавају првенствено као будуће мајке. Ово је уједно један од основних разлога институционалне и индивидуалне дискриминације према женама на тржишту рада. Неповољан положај жена је изражен у свим типовима породица, али је највидљивији у породицама у руралном подручју, сиромашним породицама, породицама са малом децом, као и у случајевима самохраних родитеља, који су углавном жене. Доступност услуга за бригу о деци	Време проведено у неплаћеним пословима равномерноје распоређено између мушкараца и жена.	Извештај о евалуацији ЛАП

	није одговарајућа, посебно у домену постизања равнотеже професионалног и приватног живота. Особе које су радно неактивне због бриге о деци или другим члановима породице су готово искључиво жене.		
Мера 2.1.1.	Промовисати равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања, кроз медијске садржаје и едукације о значају и улози жене као мајке и као друштвено корисне особе.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Организоване промотивне кампање и едукације о значају равноправне улоге жена и мушкараца .	Нису организоване кампање	Подигнута свест о значају равноправне улоге жена и мушкараца у родитељству и породичним обавезама.	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 2.1.1.1.	Организовање кампањи популарисања равноправне улоге мушкарца у родитељству и породичним обавезама		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања	Одбор а родну равноправност у сарадњи са организацијама цивилног сектора	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2025
Мера 2.1.2.	Креиране и доступне алтернативне и нове услуге за бригу о деци, о старим особама, болесним члановима/чланицама породице, особама са сметњама у развоју и другим особама које захтевају посебно старање, узимајући у обзир положај и потребе сиромашних жена из рањивих група.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Успостављене услуге социјалне заштите доступне пре свега женама из породица у којима је изразито неповољан положај жена	Доступност успостављених услуга за бригу о деци и услуга социјалне заштите женама из посебно осетљивих група није довољна	Женама из осетљивих група приоритетно доступне успостављене услуге социјалне заштите и бриге о деци	Извештај о евалуацији ЛАП и Центра за социјални рад
Активност 2.1.2.1.	Развијање услуга социјалне заштите из надлежности ЈЛС које недостају као подршка угроженим групама		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Утврђене потребе за развојем нових услуга социјалне заштите, развијене и доступне услуге женама из посебно осетљивих група	Одбор а родну равноправност Центар за социјални рад, Центар за развој услуга социјалне заштите општине Прибој Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2025
Посебни циљ 2.2.	Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Процентуално учешће жена у саставу извршне власти у ЈЛС	Повећање видљивости политичарки и њихове активности на увођењу родне перспективе у локалне политике је неопходно. Женска одборничка група нје формирана.	У саставу органа извршне власти у ЈЛС најмање је 30% жена	Родно структурирана званична листа састава органа извршне власти
Мера 2.2.1.	Упостављање и јачање женске одборничке мрежу и њеног утицаја и обезбедити обавезне консултације о питањима значајним за родну равноправност.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Утицај женске одборничке мреже на	Жене су углавном онај мање	Женска одборничка мрежа има	Извештај о евалуацији

питања значајним за родну равноправност и заступљеност жена у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима.	заступљен пол у процесима одлучивања, посебно тешко је женама из двоструко и вишеструко дискриминисаних група да остваре неки утицај и заступају своје специфичне потребе, јер је потребно да превазуђу вишеструке препреке како би могле да учествују у јавном и политичком животу.	утицаја у доношењу свих одлука значајних за родну равноправност, обезбеђено равноправно учешће у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима У саставу органа извршне власти у ЈЛС најмање је 30% жена.	ЛАП
Активност 2.2.1.1.	Обезбеђивање поштовања обавезне квоту од 30% за жене приликом избора за представничка тела на свим нивоима и створити услове за учешће жена припадница рањивих група.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Учешће жена у у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима.	Скупштина општине, Одбор а родну равноправност	Ресурси општине	2021-2023
Активност 2.2.1.2.	Утврдити и предузети посебне мере ради стварања услова већег учешћа жена на позицијама одлучивања у државним управама, јавним агенцијама и јавним предузећима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Утицај жена на одлучивање у државним управама, јавним агенцијама и јавним предузећима	Скупштина Општине Одбор а родну равноправност	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2025
Посебни циљ 2.3.	Побољшан економски положај жена и статус жена на тржишту рада		

Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Смањен удео жена у укупном броју незапослених и повећан број програма намењених запошљавању и економском оснаживању жена и женском предузетништву.	Неповољни положај жена у пословном сектору резултат је веће оптерећености жена бригом о породици и домаћинству и различитих форми дискриминације и родних предрасуда. У политикама и прописима непосредно усмереним на регулисање и развој предузетништва, родна перспектива није довољно укључена те ове политике и прописи не препознају специфичне проблеме жена у предузетништву, нити омогућавају специфичне облике подршке.	Напредак у нивоу родне равноправности у домену новца, рада и времена.	Релевантни статистички подаци и Извештај о евалуацији ЛАП
Мера 2.3.1.	Активно подстицати креирање мера које ће допринети формалној запослености жена, посебно старијих жена и припадница рањивих група		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број програма намењених запошљавању и економском оснаживању жена, посебно жена из угрожених група и у руралном подручју	Активне мере запошљавања још увек не утичу значајно на побољшање положаја жена на тржишту рада. Жене поседују и мање некретнина регистрованих на своје име, што им отежава	Економско оснаживање жена приоритет у програмима запошљавања подржаних од стране локалне самоуправе	Извештај о евалуацији ЛАП

	добиање кредита услед недостатка средстава обезбеђења за улазак жена у предузетништво.		
Активност 2.3.1.1.	Подстицање женског предузетништва и обуке за покретање пословне иницијативе посебно за жене из вишеструко дискриминисаних група и у сеоским подручјима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број креираних програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва и број жена са села укључених у програм подршке	ЈЛС Одбор а родну равноправност Национална служба запошљавања Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, Донаторска средства	2021-2025
Посебан циљ 2.4.	Унапређен положај вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Приступ правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити и правичном обештећењу вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена.	Жене су генерално углавном онај мање заступљен пол у процесима одлучивања, посебно тешко је женама из двоструко и вишеструко дискриминисаних група да остваре неки утицај и заступају своје специфичне потребе,	Припаднице и припадници рањивих група са искуством вишеструке дискриминације имају приступ правди и правичном обештећењу	Извештај о евалуацији ЛАП
Мера 2.4.1.	Применити подстицајне мере за побољшање положаја жена, посебно припадница рањивих група, у њиховим срединама		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број мера подршке приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди,	Друштвена маргинализација и недостатак ресурса повећавају ризик сиромаштва код вишеструко	Креиране и примењене мере подршке	Извештај о евалуацији ЛАП

образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити.	дискриминисаних и група жена и тиме отежавају и приступ правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити.		
Активност 2.4.1.1.	Реализација, укључујући афирмативне мере, програма подршке приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број креираних и реализованих програма	ЈЛС Одбор а родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2021-2024
Посебан циљ 2.5.	Побољшано здравље жена и унапређење свести жена о важности превентивних прегледа		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Равноправан приступ здравственим услугама и проценат жена које су обавиле прегледе у вези репродуктивног здравља	Женама, а нарочито припадницама рањивих група, није обезбеђен довољан ниво приступа квалитетној здравственој заштити. Распољиви финансијски, технички и људски ресурси у овој области нису били ни довољни ни одрживи.	Унапређен приступ здравственој заштити и повећан проценат жена обухваћених превентивним прегледима.	Извештај дома здравља, Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 2.5.1.	Афирмација и подизању свести жена о важности превентивних прегледа сталним акцијама здравствених радника/радница са нагласком на жене на селу (методом индивидуалног разговора, „од врата до врата“)		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Броји врста активности на афирмација и	Нису организоване активности на	Сталне активности на	Извештај Дома

подизању свести жена о важности превентивних прегледа	афирмација и подизању свести жена о важности превентивних прегледа.	афирмација и подизању свести жена о важности превентивних прегледа са нагласком на жене на селу (методом индивидуалног разговора, „од врата до врата”)	здравља Извештај о реализацији ЛАП
Активност 2.5.1.1.	Омогућити превентивне прегледе за све жене без обзира на место становања, узраст или здравствено осигурање у циљу превенције и раног откривања малигних болести.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број жена обухваћених превентивним прегледима	Одбор а родну равноправност Дом здравља	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2021-2025
Активност 2.5.1.2.	Подржати рад здравствених медијаторки, повећати и олакшати доступност здравственим услугама, укључујући оне везане за репродуктивно здравље, имајући у виду обезбеђење приступности и припадницама вишеструко дискриминисаних и рањивих група.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Доступност здравственим услугама, посебно припадницама вишеструко дискриминисаних и рањивих група.	Одбор а родну равноправност Дом здравља	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2021-2025
Посебан циљ 2.6.	Остваривање родне равноправности у образовању		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
	Неједнакост у образовању задржала се у неким мањинским групама, јер један део популације не успева да оствари законом	Деца школског и предшколског узраста са едукованим наставним и васпитачким кадром	Извештај о евалуацији ЛАП

	загарантовано право на основно образовање,. Родна неједнакост огледа се и у сегрегацији образовних профила, где и даље преовлађује традиционална подела на „мушка” и „женска” занимања.	информисана о родној равноправности	
Мера 2.6.1.	Унапређивање компетенција запослених у образовању и васпитању путем увођења обавезних образовних програма о родној равноправности.		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Реализација образовних програма о родној равноправности	Нема посебних програма	Сви наставници прошли образовне програме о родној равноправности и заступају принципе родне равноправности у свом просветном раду.	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 2.6.1.1.	Реализација континуираних обука запослених на тему родне равноправности у свим школама на нивоу локалне самоуправе као и даља презентација представљена школској деци о важности теме родне равноправности.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број реализованих обука	Одбор а родну равноправност Школе, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2021-2025
Општи циљ 3.	Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

<p>Успостављен систем и процедуре за увођење родне перспективе у локалне политике и доношење буџета и остале активности локалне самоуправе .</p>	<p>Политичка пракса показује да су жене мање заступљен пол на местима одлучивања. Од укупно 41 одборника у Скупштини општине Прибој, 14 је одборница, чиме се само испуњава законски минимум. Ово говори о континуитету праксе да, што је више позиција у институцији, односно органу, то је учешће жена мање.</p> <p>Општинско веће као највиши извршни орган у општини Прибој, броји 9 чланова од којих ниједан није женског пола. Председник Општине, заменик председника Општине и оба помоћника председника су мушког пола. Директори свих јавних предузећа су мушкарци, док се жене налазе на руководећим местима у 3 јавне установе у Прибоју. У Прибоју су сви председници локалних политичких организација мушкарци.</p>	<p>Родна равноправност је део јавних политика, програма и буџета.</p>	<p>Извештај о евалуацији ЛАП</p>
<p>Посебни циљ 3.1.</p>	<p>Успостављени функционални механизми за родну равноправност на свим новоима</p>		
<p>Показатељ исхода</p>	<p>Почетна вредност</p>	<p>Циљна вредност</p>	<p>Извор потврде</p>
<p>Развијени додатни механизми за родну</p>	<p>Формиран Одбор за родну</p>	<p>Институционални механизми</p>	<p>Извештаји о</p>

равноправност у ЈЛС	равноправност, опис посла је нејасан а ангажована лица раде на волонтерској бази и врло су ретко на управљачким и утицајним позицијама у структури. Планирано је да се успостави сарадња свих сектора на локалном нивоу, што значи успостављање сарадње Одбора за родну равноправност са невладиним организацијама на локалном нивоу, као и успостављање сарадње са одборима на регионалном и националном нивоу, ради размене искустава и јачање капацитета.	за родну равноправност ефикасно делују на свим нивоима.	евалуацији ЈАП и буџета ЈЛС
Мера 3.1.1.	Успостављање Женске одборничке групе и тела за родно одговорно буџетирање , активирање рада Одбора за родну равноправност и успостављање редовних консултација институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана .		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Донете одговарајуће одлуке о успостављању Женске одборничке групе и тела за родно одговорно буџетирање, активност Одбора за родну равноправност и редовност консултација институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана.	Успостављен је Одбор за родну равноправност. Женска одборничка група није успостављена као механизам за родну равноправност као ни тело за родно одговорно буџетирање.	Институционални механизми за родну равноправност ефикасно делују на свим нивоима на основу јасно дефинисаних надлежности уз обезбеђену буџетску, материјалну и кадровску подршку.	Извештај о евалуацији ЈАП и буџет ЈЛС

Активност 3.1.1.1.	Доношење одговарајућих одлука ЈЛС о успостављању Женске одборничке групе и тела за родно одговорно буџетирање		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Успостављена Женска одборничка група и тело за родно одговорно буџетирање	Скупштина општине Одбор за родну равноправност	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2024
Активност 3.1.1.2.	Стварање мреже актера за спровођење родне равноправности на локалном нивоу, активирање рада и унапређење деловања локалног одбора за родну равноправност и консултација институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Сарадња и редовне консултације институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана	Одбор а родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2025
Активност 3.1.1.3.	Континуирано јачати капацитете институционалних механизма обезбеђењем и спровођењем едукативних програма.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број едукативних програма и учесника	Институционала тела ЈЛС за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2025
Посебан циљ 3.2.	Родна перспектива укључена у сва стратешка документа усвојена на локалном нивоу		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родна анализа политика, програма , мера и буџета ЈЛС.	Политике дефинисане у стратешким, планским и другим	Родна равноправност је препозната као питање развоја	Извештај о евалуацији ЈАП

	документима по правилу нису родно осетљиве. Уколико формално циљају на унапређивање родне равноправности, то чине уграђивањем посебне "женске" компоненте кроз формулацију посебних делова, програма или мера за жене и девојчице, или додавањем "компоненте родне равноправности". Један од важних елемената у борби против родно засноване дискриминације јесте употреба родно осетљивог језика у јавној и службеној сфери.. Родна равноправност није препозната као питање развоја.	и уведена је у све ЈАП за одређене области	
Мера 3.2.1.	Доследна употреба родно осетљивог језика у прописима и службеној комуникацији органа ЈЛС.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родно осетљив језик у прописима ЈЛС и службеној комуникацији	Није употребљаван родно осетљив језик у прописима ЈЛС и службеној комуникацији	У свим прописима и службеној комуникацији користи се родно осетљив језик	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 3.2.1.1.	Увођење родно осетљивог језика у документа и службену комуникацију у ЈЛС		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
У извештавању свих институција на локалном нивоу примењен родно	Одбор за родну равноправност, Женска одборничка група и	Буџет ЈЛС	2021-2025

осетљив језик	надлежне службе ЈЛС		
Посебан циљ 3.3.	Родна анализа политика, програма, мера и буџета ЈЛС		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Поштовање приступа родне анализе политика, програма, мера и буџета ЈЛС пре усвајања	Неадекватна контрола и примена закона о родној равноправности, често доводи до занемаривање овог сегмента услед недостатка знања компетенција и залагања. Стручни кадар ЈЛС углавном нема адекватна знања из области равноправности полова.	Предлози политика, програма и мера се усвајају након анализе утицаја родности.	
Мера 3.3.1.	Успоставити институционалну структуру са одговарајућим људским ресурсима за увођење родне равноправности у јавне политике, нарочито за родно одговорно буџетирање, родну анализу и процену утицаја на род.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Успостављени механизми, примењена методологија, одговарајуће алати и процедуре за родну анализу буџета политика, стратешких докумената, програма и мера	Родна анализа политика, програма, мера и буџета ЈЛС занемарена услед недостатка знања компетенција и залагања. Стручни кадар ЈЛС углавном нема адекватна знања из области равноправности полова.	Успостављена институционална структуру са одговарајућим људским ресурсима за увођење родне равноправности у јавне политике, нарочито за родно одговорно буџетирање.	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 3.3.1.1.	Обезбедити континуирану едукацију и стицање одговарајућих знања и вештина за запослене у државним органима, институцијама и установама.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број одржаних обука и учесника	ЈЛС, институционални механизми	Буџет ЈЛС, Донаторска	2021-2025

	за родну равноправност ЈЛС у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина	средства	
Активност 3.3.1.2.	Обезбедити екстерну стручну подршку за увођење родне равноправности у јавне политике, нарочито за родно одговорно буџетирање, родну анализу и процену утицаја на род.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Ангажовање екстерну стручну подршку за увођење родне равноправности у јавне политике, нарочито за родно одговорно буџетирање.	ЈЛС, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина	Буџет ЈЛС, Донаторска средства	2021-2025
Посебан циљ 3.4.	Родно осетљива статистика и евиденција		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родно разврстани статистички и други подаци	Нису систематски прикупљани и анализирани родно разврстани подаци. Многе установе и организације које обављају јавна овлашћења, јавна предузећа и привредна друштва не прикупљају и не евидентирају родно разврстане податке,	ЈЛС прикупља и евидентира родно разврстане податке	Извештај о евалуацији ЛАП
Мера 3.4.1.	Обезбедити да све евиденције које води ЈЛС буду родно осетљиве и да све локалне институције, установе и организације достављају извештај са подацима разврстаним по роду и другим основама друштвене рањивости.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родна осетљивост евиденција које води ЈЛС и прикупљање и праћење података	Приликом креирања политика органи јавне власти се не ослањају	ЈЛС прикупља и евидентира родно разврстане податке и у	Извештај о евалуацији ЛАП

у свим локалним институцијама омогућава родно осетљиву анализу података	у довољној мери на родно осетљиву евиденцију и статистику. Не спроводе се анализе о утицају јавних политика на положај жена и мушкараца; не прикупљају се ни родно осетљиви подаци о примени посебних мера за унапређивање положаја рањивих група, што отежава мерење учинака политика и мера у области родне равноправности.	креирању локалних политика ослања се у довољној мери на родно осетљиву евиденцију и статистику.	
Активност 3.4.1.1.	Вођење родно осетљивих евиденција ЈЛС		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Родна осетљивост евиденција које ЈЛС води	Скупштина општине, надлежне службе, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС	Буџет ЈЛС	2021-2025
Активност 3.3.1.2.	Обавезивање институција, установа и организација које су у обавези да достављају извештаје о раду ЈЛС достављају извештај са подацима разврстаним по роду, доби, локацији, националном или етничком пореклу, инвалидности, језику, степену образовања и другим основама друштвене рањивости		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Родно и по другим основана разврстани подаци у извештајима свих институција, установе и организација које су у	Надлежне службе ЈЛС, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС, локалне	Буџет ЈЛС	2021-2025

обавези да достављају извештаје о раду ЈЛС	институција, установе и организација		
Посебан циљ 3.4.	Родно одговорно буџетирање		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родно одговоран буџет ЈЛС	На националном и локалном нивоу спроводе се активности у циљу увођења родно одговорног буџетирања. Увођење програмског буџета пружа значајне могућности за интегрисање родног буџетирања у редован буџетски процес. Тиме су се створили предуслови за примену родно одговорног буџетирања.	Родна равноправност уведена у буџет јединице локалне самоуправе сходно законом прописаним роковима.	Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 3.4.1.	Обезбедити услове за родно одговорно доношење буџета ЈЛС		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родно одговоран буџет ЈЛС	Обезбеђени су само предуслови за за родно одговорно доношење буџета ЈЛС	Буџет се усваја по извршеној родној анализи	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 3.4.1.1.	Спровести едукацију о родном буџетирању за запослене у ЈЛС		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Спроведена едукација о родном буџетирању за запослене у ЈЛС	Надлежне службе ЈЛС, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина	Буџет ЈЛС	2021-2025

Активност 3.4.1.2.	Промовисати принцип родне равноправности и родно одговорног буџетирања у расподели јавних средстава путем јавних позива и конкурса.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Родно одговорна расподела средстава путем јавних позива и конкурса	Надлежне службе ЈЛС, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС	Буџет ЈЛС	2021-2025
Посебан циљ 3.5.	Успостављени механизми сарадње са удружењима грађана (НВО).		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Механизми и континуитет сарадње	У претходном периоду, општина Прибој је значајно унапредила сарадњу са удружењима грађана, кроз заједничке пројекте, акције и промоције. У наредном периоду, потребно је ову сарадњу још више унапредити, анимирати удружења да се још више ангажују, а ЈЛС да им уклони све административно формалне препреке у реализацији предстојећих пројеката.	Успостављен формални механизам сарадње Одбора за родну равноправност са удружењима у циљу сарадње и редовних консултација у примени ЛАП за родну равноправност.	Извештај о евалуацији ЛАП
Мера 3.5.1.	Успостављање формалног и неформалног дијалога и периодичне консултације између институционалних механизма за родну равноправност и релевантних удружења грађана, посебно оних која се баве питањима женских права, у области спровођења овог ЛАП.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Механизми и континуитет сарадње	У наредном периоду, потребно је сарадњу унапредити, анимирати удружења да се још више ангажују,	Успостављен формални механизам сарадње Одбора за родну равноправност са	Извештај о евалуацији ЛАП

	а ЈЛС да уклони све административно формалне препреке у реализацији предстојећих пројеката.	удружењима (НВО)	
Активност 3.5.1.1.	Успоставити редовне консултације између институционалних механизма за родну равноправност и релевантних удружења грађана и подстицати и подржавати удружења грађана да у пројектима које реализују што више користе циљеве и мере из ЛАП.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Континуитет сарадње и консултација	Механизми за родну равноправност у ЈЛС, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2025
Општи циљ 4	Унапређење система заштите жена жртава родно заснованог, партнерског и насиља у породици		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Ефикасност система заштите од родно заснованог насиља	Насиље над женама је најчешћи облик кршења женских људских права. Евидентан је недостатак међусекторске сарадње и/или умрежености и усклађености рада свих релевантних институција и специјализованих невладиних организација.	Смањен број жртава насиља	Извештај о евалуацији ЛАП
Посебан циљ 4.1.	Унапређивање нормативног оквира заштите од насиља над женама и јачање капацитета		

система заштите жена од насиља			
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Сарадња и умреженост надлежних институција и организација	Недостатак међусекторске сарадње и/или умрежености и усклађености рада свих релевантних институција и специјализованих невладиних организација.	Ефикасна и благовремена заштита жртава родно заснованог насиља	Извештај о евалуацији ЛАП
Мера 4.1.1.	Унапређивање система заштите жртава родно заснованог насиља ;		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Укљученост у систем заштите зртава родно заснованог насиља свих релевантних државних органа и институција и удружења	Недостатак међусекторске сарадње	Ефикасна и благовремена заштита жртава родно заснованог насиља	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 4.1.1.1.	Успостављање јединственог и стандардизованог система прикупљања, евидентирања и размене података разврстаних по врсти насиља и према односу између насилника и жртве, као и по основу друштвене рањивости,		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Укљученост у систем свих релевантних државних органа и институција и удружења које се баве сузбијањем насиља над женама и заштитом жртава у систем прикупљања и размене података	Механизми за родну равноправност у ЈЛС, Полиција, Тужилаштво, Суд, Дом здравља, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС Донаторска средсва	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 4.1.1.2.	Обезбеђена бесплатна правна помоћ жртвама насиља		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Функционисање института бесплатне правне помоћи	ЈЛС Одбор за родну равноправност	Буџет ЈЛС	2021-2025
Активност 4.1.1.3.	Смањено сензационалистичко извештавање о насиљу над женама и редовно и родно осетљиво информисање јавности о ефектима мера за спречавање и отклањање насиља над женама, механизмима заштите и изреченим санкцијама починиоцима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Медијско извештавање	Механизми за родну равноправност у ЈЛС, Локални медији	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2025

